

LIST ZA SLOVENSKINAROD.

ENTERED AT DES PLAINES, ILLINOIS AS SECOND CLASS MATTER.

PETEK, OCTOBE 3rd 1919.

VOLUME V. LETO.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6, 1917, on the file at the Post Office of Cleveland, O. — By the Order of the President, A. S. Burlison, Postmaster Gen.

VOJNA MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO BLIZU.

PREDSEDNIK JEKLAJSKE DRUŽBE ZASLISAN PRED SENATOM. — PLEMENSKI BOJI. — NOVEJSE VESTI. IZ NEMCIJE — MESTO CHICAGO VABI KARINALA MERCIER NA OBISK. — CANADA PRODAJA SLADKOR 14 CENTOV FUNT. — JOHN MITCHELL ZAPUSTIL \$250.000 VELIKO VPRAŠANJE ALI NAJ PO STANE OHIO SUHA.

GARY VSTRAJA.
Washington, D. C., 1. oktobra. — Boj med jeklarnicami in unijski bo hud, kakor vse kaže. O kakih pagajanjih in ali kakem prijateljskem poravnanju ni govora.

Plemenski boji v Arkansas.
Helena, Ark., 1. oktobra. — Dve beli osebi in sedem črncev je mrtvih v tukajšnji okolici kot posledica plemenskih bojov.

Senatni delavski odbor je zaslišal Gary-ja, predsednika direktorjev one družbe, ki lastuje \$2.000.000.000. Ob kratkem je povedal sledeče.

ZMESNJAVA V CASU.
Duquoin, Ill., 1. oktobra. — Tu je bila pravcata zmesnjava zaradi časa. Nekateri so se ravnali po novem, drugi po starem času. Nekateri rudokopi so prišli na delo, ko so bili vhodi še zaprti. Škoda je več tisoč dolarjev. Cas se spremeni 26. oktobra.

Vojna je med "open shop" in "closed shop" zahtevani in da ima delodajalec pravico najeti, kakor hoče. Jeklarska družba smatra "closed shop" za nemoralno. Zato spet misli, da bi se pogajali.

Belgijski kralj blizu New Yorka, brzojavil predsedniku.
Iz parnika George Washington, 30. septembra. — Novica da je predsednik Wilson bolan, je močno potrla kralja in kraljico, katera se sedaj nahajata na poti v New York. Kralj je poslal predsedniku brzojavko sledeče vsebine: "Zelo je potrla novica o vaši bolezni kraljico in mene, želiva, da bi hitro okrevali. Zahvaljujemo se vam, za izvrstno vožnjo, katero ste preskrbeli, več, osebno, ko prideva v Washington.

Náčelo jeklarske družbe je, da nikoli ne pripoznajo kake unije, ne delajo z njimi nikakih pogodb in nimajo nikoli ničesar opraviti z unijskimi voditelji, bodi posredno ali neposredno, pod kakimi pogoji.

Kraljica Elizabeta je sinoči priredila gostijo na čast Sofije B. Viel načelnice bolniških strelnic, katere so pridružene parniku George Washington. Pri tej slavnosti je kraljica načelnico odlikovala z redom kraljice Elizabete, za njeno požrtvovalno delo v vojni.

Gary ne bo odstopil od svojega načela niti za toliko, da bi zaslišal Gompersa, predsednika ameriške delavske zveze.

Hagtaff, Ariz. 20. septembra — Kralj Albert in kraljica Elizabeta bosta na svojem potovanju po Ameriki obiskala tudi Grand Canyon in sicer 20. oktobra. — Tako se glasi brzojavka katero je poslal senator Henry Ashurst.

Jeklarska družba nima nič proti temu, če se delavci organizirajo, ona je pripravljena poslušati delavce ne pa unijske zastopnike kot take.

TATVINA V CLEVELANDU.
Cleveland, Ohio, 30. septembra Danes opoldne so prišli v trgovino zlatarja Jakob Mayer-ja trije banditje, kateri so zlatarjevega sina ki se je nahajal v prodajalni, zvezali in omanili, potem so pa pobrali zlatnine in denarja v vrednosti \$10.000. — Dosedaj jim policija še ni prišla na sled.

Unije tudi večih koristijo delavcem; splošna organizacija pa v obeh industriji.

VREME.
Deloma oblačno morda nestanovitno. — Hladneje.

Omaha, Nebr., 1. oktobra. — Sto črncev je zopet začelo revolto v mestu Omaha, Nebr. in na drugi strani vode v Council Bluffs, Ia. Danes zarano zjutraj so streljali na državno vrambo katera se je nahajala v službi ob Northwestern železniškem tiru.

Crnei so streljali in ranili Reninja iz Omaha, ko se je dotičnik peljal skozi naselbino črncev. Revolta v Council Bluffs je nastala tako kritična, da so morali poklicati še več mož državnih brambor in policije pod orožje.

Deset črncev in sedem belih ljudi je bilo aretiranih. Crnei so bili dobro založeni z samokresi, kateri pa z nožem in britvami.

Oblasti so prijele morilca Dr. Karremana.
Stanovalec, kateri je stanoval v enem izmed Dr. A. R. Karremanovih poslopj, je izpovedal namestnikom državnega tajnika, da je on v družbi svojega brata umoril doktorja.

Morilec je znan po imenu "Jim". njegov brat pa Louis. "Jimu" se poznajo sledovi zob na prstu. Imeni jetnikov ste namreč James Kloris, lastnik restavracije na 69 cesti in Racine Ave., in Louis Kloiris, lastnik kavarnice na 59 in Halstead cesti. "Jim" je prišel v nasprotje z Dr. Karremanom, radi najemnine in je imel zapustiti stanovanje.

Kardinal Mercier na obisku v Chicago, Ill.
Alderman S. S. Walkowiak, na katerega priporočilo je bila sklicana izvanredna seja mesta Chicago, je predložil na seji resolucijo katera vsebuje povabilo kardinala Mercier, je bila z velikim veseljem sprejeta.

Resolucija se je glasila: "Kardinal Mercier, ljudski kardinal, kardinal - bojevnik, starosta Belgije, najodkritosrčnejši mož, kateremu ni za lastne interese, ampak za interese in dobrobit celokupnega človeštva, se je boril štiri dolga leta proti imperializmu napak, zločinov, grehov in umorov, dokler ni strmoglavil z mečem večne pravice naduto autokracijo in postavil mesto te svetovno demokracijo."

Crni zopet počeli revolto v Omaha, Nebr.
Mesto Chicago, dobi zopet 5 centno vožnjo.

Sodnijski razglas kateri je bil objavljen danes se glasi, da je prebivalstvo Chicago dobilo zopet nazaj 5 centno vožnjo po električni železnici, tako je rekel Mr. Ettelson.

Gotovj krogi in družbe katere imajo dobiček, bodo gotovo poskušali zavreči ta odlok, toda kakor se je izrazil Mr. Ettelson, tega nikakor ne bo mogoče storiti, kajti v kolikor se tiče postavbe je pokazalo, da je 7 centna vožnja krivična in nepoštena.

Zupan chicaski vabi belgijsko kraljico dvojico.
Zupan Thompson bo imenoval posebni komitej, kateri bo moral povabiti goste, ter pripraviti vse potrebno za sprejem istih ako sprejmejo povabilo.

Canada prodaja sladkor po 14 centov funt.
Poročilo katerega je poslal o krajni pravdnik se glasi da so pridelovalci sladkorja v Canadi, ponudili chicaskim veletrgovnam sladkor po 14 centov funt, kar pomeni, da če ga veletrgovci kupijo ga bodo morali odjemalci plačati po 17 centov funt.

Plemenski izgredi v Akansasu.
Helena, Ark., 2. oktobra. — Mesto Elaire katero je v bližini je zastraženo z regularnim vojaštvom in pomožnimi šerifi kateri pa trulirajo mesto, katero je bilo pričalo zalostnih prizorov kateri so se vršili večeraj ponoči, ko je bila bitka in lincaje med črnci in belokožci zopet na dnevnem redu.

Več neizurjenih delavcev se je vrnilo na delo v Gary, Ind.
United States jeklarska družba pravi, da se je povrnilo okrog 1.500 delavcev na delo. Tovarnarji trdijo, da je štrajka konec.

Strajkarji so pretepli in zabodli nekega Rumunca, ko je sedel pred hišo.
Boji med delavci in štrajkarji.

Delavec zaboden.
Strajkarji so pretepli in zabodli nekega Rumunca, ko je sedel pred hišo.

Državno sodišče v Ohio, je potrdilo splošno glasovanje o prohibiciji.
Columbus, Ohio, 30. septembra. Državno sodišče je naznanilo danes podrejenim sodiščem, da bo ob času volitve, katere se bodo vršile meseca novembra, tudi glasovanje, ali naj postane država suha ali ne. (Slovenski volilci sedaj se pokažite. Pomnite, da voda še za v čevlje ni dobra. op. ured.)

John Mitchell zapustil \$250.000 premoženja.
Whire Plain, N. Y., 30. septembra. — Poroča se, da je bivši predsednik premogarske unije zapustil \$250.000 premoženja in sicer največ v delnicah in bondih.

Whire Plain, N. Y., 30. septembra. — Poroča se, da je bivši predsednik premogarske unije zapustil \$250.000 premoženja in sicer največ v delnicah in bondih.

OROPAN V SPANJU.
Zaspal na kolodvoru in bil oropan za \$32.800.
Newburg, Ind., 2. oktobra. — Predsednik Denison Avtomobilske družbe je izpovedal na policijski postaji v Newburg, Ind., da je bil oropan med časom ko je zaspal v čakalnici na kolodvoru za \$32.800.

Moč Ameriške armade.
Washington, D. C., 30. septembra. — Lista armad. Združenih držav je štela 21. septembra 23.955 častnikov in moč v Evropi, 8.400 v Sibiriji, 7.600 na peti domov in 304.090 doma. Skupaj torej 53.065 moč.

Nemška vlada bode odpoklicala vojaštvo z Baltijske provincije.
London, 1. oktobra. — Nemška vlada je priznala v zahtevu zaveznikov, in odpoklicala bode svoje čete, katere se nahajajo pod poveljstvom gen. von Goltz, iz baltijske province. Tako je bilo poročano mednarodnemu časnikarskemu uradu.

Berlin ne mara da bi se Avstrija izpostavljala.
Dunaj, 27. septembra. — Vse avstrijske rudeče knjige, v katerih se vidi, da je Avstrija kriva svetovne vojne, so bile izročene Nemcem v Versailles, da bi očistili Nemčijo. Nemci niso marali teh dokazov, da bi morda vse eno nič ne koristili Nemčiji ter samo škodili Avstriji.

Kar je Nemcija ukradla, mora vrniti.
Brussel, 1. oktobra. — Nemško ministerstvo za zunanje zadeve je razglasilo, da mora vsak Nemeck, ki poseduje umetnosti, pohištvo in druge vrednosti, vzete iz Belgije iste vrniti.

Novice iz Jugoslavije.

Italijansko ljudstvo bode glasovalo za vojno z Jugoslavijo.
Militaristi skušajo vznemiriti volilce radi Reke.

Pariz, 1. oktobra. — Italijanska vlada bo dala vprašanje glede vojne z Jugoslavijo na glasovanje. Poročila katera je prejel zavezniki svet večeraj, se glase, da je bil italijanski parlament razpuščen in volitev novega parlamenta bo v začetku novembra.

Ce bo militaristična stranka odposlala zadostno število delegatov, kateri bodo glasovali za aneksijo (zavzetje) Reke, bo to pomenilo toliko, kot — začetek vojne z Jugoslavijo.

V slučaju pa, da pride socialistična stranka do večine v zbornici, je pa verjetno, da bodo premagali militaristično stranko in prepuščili vprašanje glede Reke popolnoma mirovni konferenci.

Militaristi kateri se bojijo poraza, pa skušajo napraviti hitko med D'Annunzia in srbskimi četami, še pred volitvami, ako se jim naklep posreči bodo dobili celo italijansko ljudstvo na njihovo stran, to pomeni da bode italijansko prebivalstvo glasovalo za vojno.

Kakor so se izrazili zavezniki svet in evropski politiki, je ves svet na prevagi, ter se nahaja ravno v istem položaju kakor se je nahajal leta 1914. pred svetovnim klanjem.

Ako pride do konflikta med Italijo in Jugoslavijo pomeni to toliko, da bode Rumunija navallala na Srbijo ter zavzela Banat - Temešvar, nadalje je tudi verjetno, da Bolgarija ne bo držala roke križem kar pa zopet pomeni da bo dovedlo do vojne Grško, Avstrijo in Ogrsko.

Frank Polk se je izrazil, da ne morejo niti Anglija niti Francija, privoliti Italiji, da začne z vojno, kajti v nasprotnem slučaju potegne nevarni vrtinec Anglijo kakor tudi Francijo zopet v svetovni konflikt. Anglija in Francija ste podali izjavo, da ne morejo nič odločevati o tej stvari, ker je namreč predsednik Wilson popolnoma proti aneksiji Reke.

rejo udeležiti vojne, vsled njih notranjih nemirov, štrajkov in slabih finančnih razmer.

Italijanska pohlepnost se kaže tudi v tem, ker bi Italija rada dobila tudi dovoljenja Francije, da sme zasesti obrežje sredozemskega morja s pristanišči Nice in Marseilles, ker je po izjavi Italije, ondotno prebivalstvo po večini italijansko.

Iz italijanskih poročil je sklepati, da Italija popolnoma upa, da bo ameriško ljudstvo prenehalo podpirati Mr. Wilsona in mirovno delegacijo ako bi dotična nastopila proti Italiji in, da nobena velesila ne bo posodila Jugoslovanom ne denarja ne orožja da bi se porabilo proti Italiji.

Brez posojila in brezpotrebnega vojnega materiala pa pravi Italija, da je nemogoče, da bi Jugoslovani opremili svoje topništvo in izdelovali granate in municijo, do čim ima Italija svoje tovarne za vojne potrebe čine že v tiru za delo.

Mr. Polk se je izrazil, da Francija in Anglija ne bodo imele nikake prilike, da bi prodale Italiji eno ali drugo reč za vojne namene, ker je Italija izjavila, da dobi od Nemcije, Avstrije in iz velikih Skodovih tvornic na Češkem, koli kor hoče. Obenem jo bode pa Nemcija zalagala z premogom in železom.

Največjega pomena pa je to, da ima Italija se zadostno število potrebnih za topništvo, kakor tudi municijo, da premaga in uniči Jugoslavijo, cetudi ji je nemogoče izdelovati vojni material. — Brez tega pa ima še veliko vojnega plena, katerega lahko uporabi, in katerega je za časa podpisanja mira, novembra preteklega leta dobila od Avstrije.

Poročano je tudi, da bode fanatični pesnik-vojak toliko časa nagajal Jugoslovanom, da bo dobil priliko jim napovedati vojno, kajti on upa, da se bode lahko izkrcal v Dalmaciji pod obrambo italijanskih bojnih ladij. Pričakuje se, da skoraj pride do boja med Italijo in Jugoslavijo, kar bode navdušilo italijansko ljudstvo za vojno; katere v tem slučaju tudi vlada ne bode mogla preprečiti, kajti vsa armada in mornarica boste pristopile na stran militarističnih junckerjev z D'Annunzijem na čelu.

Mr. Polk svari Clemencua in Sir Eye Crowa, da naj preprečita vojno, kajti v slučaju, da ista nastane, lahko pogubi radi finančnih vzrokov vse velesile razven Združenih Držav.

Francija in Anglija še niso na ja snem, kaj naj storijo glede Reke, kajti gotove so, da Jugoslovani ne bodo mogli pričeti z vojno vsled pomanjkanja vojnega materiala, katerega zaveznikom nikakor ni mogoče pošiljati Jugoslovanom vsled italijanskih bojnih ladij, katere stražijo vsaki kot v Sredozemskem in Jadranskem morju.

"EDINOST"

Neodvisen dnevnik jugoslovenskih delavcev v Ameriki.

Izhaja vsaki dan, razven nedelj in praznikov.

NAROČNINA:	Za celo leto.....	\$3.50
	Za tričrt leta.....	2.65
	Za pol leta.....	1.75
	Za trimesec.....	1.00
ZA STARI KRAJ:	Za celo leto.....	\$5.00
	Za pol leta.....	3.00

Cene oglasov na zahtevo.

NASLOV:

EDINOST PUBLISHING CO.

1847 W. 22nd St. Chicago, Ill.

Telephon: Canal 1199.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Oktober 3. 1919. — N o. (Stev.) 41. — Volume V. Leto.

Issued every day except Sundays and Holydays by Edinost Publishing Co., at Des Plaines, Ill., and 1847 W. 22nd St. Chicago, Ill.

Entered as second class matter at the Post Office, Des Plaines, Ill., under the act of March 3, 1879.

ALI JE KAPITALIZEM ZLO?

Beseda kapital se je pristudila že marsikomu. Malo kdo si upa danes odprto nastopiti in zagovarjati kapitalizem. Povsodi se dobe dobro znani katoličani, kateri so ostrejši v svojem boju zoper kapitalizem, kakor socialisti. Sovrastvo do kapitala je oprto na dobro podlogo, vendar pa je dostikrat tako hudo, da nas izdaja, da nismo pravični v vseh točkah, ali pa, da postanemo socialisti, da hočemo poigrati vse stroje in jih zmetati med staro šaro, da ne maramo trgovine z ostalim svetom ter hočemo postati narod, obdan s kitajskim zidom.

Kapitalizem ni le teorija, ampak, predvsem, sistem. Kapitalizem je družabni sistem, v katerem manjšina lastuje produkcije, posestvo in kapital, med tem, ko večina dela za svoj živež kot delavec za imejitelja kapitala. Po tem sistem dobi plačo po dogovoru med delavci in delodajalci, med prodajalcem dela in kupeem. Delo velja za blago kakor volna in premog. Cena je tvarina za pogodbo, večja ali manjša, kompeticija; vsaka stranka hoče imeti kaj naj več dobička. Glavne poteze kapitalizma so: Družba, katera poseduje in katera ne poseduje najemnina za delo, katero je določil lastnik, ureditev plače po kompeticiji in namen delodajalcev, da hočejo delati dobiček s tem, da najamejo delavce, ki producirajo. Kapitalizem ima veliko slabih stvari, kakor, potenje, brezdelnost, pokvarjenje blaga; toda, o teh stvareh ne bomo razpravljali sedaj, četudi bi bila plača dobra, delo stalno in blago pristno. Kajti, cel sistem ostane kapitalističen, dokler delavec dela za kapitalista, kateri ima dobiček od dela.

Kaj je slabega v glavnih potezah kapitalizma? Vzemimo kar prvo točko, lastovanje manjšine sredstev za produkcijo. Tako lastovanje samo na sebi ni dobro in ne slabo. Druga točka je premajhno število lastnikov. Biti brez premoženja je zlo. Tretja točka je najemanje nelastnikov po lastnikih. To točko je težko soditi samo na sebi, vendar pa smemo reči, da ni nič slabega, če je eden podložen drugemu. Podreditve je potrebna v človeški družbi, toda, biti mora v dobrobit vsem, onim, ki vboja in onemu, ki zapoveduje. Nerešeno vprašanje je, če je kapitalistična kontrola v prid ali ne.

Četrta točka je plača po kompeticiji. Navadno plača kapitalist kolikor mogoče malo. To ne velja samo za delo, ampak tudi za prodajo in nakup. Kupi tam, kjer je najbolj poceni, proda tam, kjer je najdražje. Če merimo to pravila po vesti, moramo reči, da ni pravilno. Ni dobro v trgovini, še manj pa pri delu. Katoliško načelo je, da mora biti pravična zamena. Cena bi morala biti pravična, četudi nižja, kakor so ravno tedaj tržne cene; tudi plačati je treba, kar je stvar vredna in ne iskati, kje bi se dobilo pod ceno. Enako za enako, ne pa, da, kolikor mogoče malo, vzemi kar največ.

Kar se tiče kupovanja dela, mora biti "najnižja plača" taka, da se vsakdo počeno preživi. Vsak človek ima pravico do nje; pa ne samo, da ima pravico, ampak tudi dolžnost, da jo preskrbi drugim, če je to mogoče. Posebno je to dolžnost onega, ki najema delo. Ni samo, da se držimo pravila, da, kolikor mogoče malo, vzemi, kolikor mogoče veliko, ampak delodajalec nima pravice vzeti centa dobička, dokler ni delavec prejel zaslužene plače. Kapitalistična teorija, oziroma, neomejena kompeticija, ni dobra iz zgoraj navedenih razlogov, ker pogodba ni pravična.

Resnica je, da so kapitalisti vedno le toliko plačevali, kolikor so morali, da so imeli delavci vedno moč, da bi izsilili pošteno plačo. Tej sili pa ne moremo zaupati, ker lahko prestopi svoje meje. Najboljše je, da se vsakdo drži pravice.

Peta poteza v kapitalističnem značaju je, da dela vse za dobiček ali s sebičnim namenom. Kadar se dela za dobiček, mora biti pravilo, da drugi dobe dobre plače in da se drugim da pravična cena. Zloba pride šele potem, če se preveč gleda na dobiček. Po kapitalističnih načelih je prav, če se prodajajo škodljiva zdravila, nevedne in nemoralne knjige in časopisi in druge škodljive stvari, če ni zoper postavbo. Zanje je prav, če vstrežejo želji vsakogar, četudi hoče slabe stvari, ker ne vzamejo odgovornosti na sebe. Ta teorija je napačna. Katoliška vera zahteva, da cenimo stvari po tem, koliko so vredne našemu bližnjemu, ne pa po tem; koliko bo dobička. Dobitek ni prepovedan, ne sme pa biti prvi in edini namen.

Toraj: Kapitalizem ni slab, ker brani osebno last; tudine, ker ni zato, da bi bili vsi enako bogati in imeli enako moč. Napačen je o tem, ker hoče, da majo le malokateri dobiček od privatne lastnine, ker ima lakomnost za svoj namen, ker odrekuje drugim pravice, katerih si ne morejo sami priboriti. Krščanstvo v družabnem redu bi vničilo kapitalizem, ne pa osebne lastnine ali plačila. Žal, da vse kaže, da bo sistem ostal tak, kakršen je.

Tako je naše mnenje. Kako vi mislite?

Pismo iz stare domovine.

Mrs. Ursula Meseec je dobila sledeče pismo:

Ljuba mati!

Najprej Vas prisrčno lepo pozdravim. Naznanim Vam, da sem prejela zaboj. Ne morem najti primerne besede, da bi se Vam zadošno zahvalila, za Vašo skrb, trud in stroške. Preslabo je moje pero in roka, da bi zamogla popisati veselje. Ravno na pol smo odbili kišto, ko pride poštarca s pismom. Moja prva skrb je bila, kaj je v pismu. Drugi so pa okoli kište vpili, kakor bi gorelo, da sem mogla vedno miriti, če ne bi kdo mislil, da gori. Bilo je vse v redu, kakor je bilo napisano. Ko bi Vam mogla popisati iznenadenje vseh, ko smo toliko dobili. Nekaj časa se jokamo od veselja, nekaj časa pa smejemo. Zentova mati se Vam tudi pravo pravo zahvali za darilo.

Letina bo letos tako slaba, da take še nikdo ne pomni. O svetem Jakubu še krompirja nismo imeli. Zmiraj dežuje.

Lepo Vas zahvalimo za vse. Bog naj Vam poplača, mi Vam ne moremo.

Srčen pozdrav od nas vseh.

POBIRKI IN BILJEŠKI.

Pri S. N. P. J. se je pričela silna gungula, proti glavnemu tajniku. Treba je napraviti nov prostor uredniku "berača" in mojstru "nevtrjenih čekov." Milijondolarski fond se bliža svojem koncu ako nečejo "Republikani" nekega lepega dne poslušati neprijetnega kruljenja in izdajalskih "arij" iz opere — "Federativna republika", je treba svinjo spustiti k drugemu koritu, da si zamaiš rilec.....

Ljubljanska "Juugoslovia" z dne 26. avgusta piše: "Hrvat" (glasilo starševičanske stranke v Zagrebu), poroča, da je ljubljansko sodišče poslalo prošnjo imunitetnemu odseku jugoslovenskega parlamenta, da se mu izroči poslanec in minister g. Anton Kristan, ker je obtožen prestopka zakona proti oduštvu in tihotapstvu. Imunitetni odsek je prošnjo odklonil.....

Njegova ekselencia, kraljevi minister šuma in ruda, socialist Anton Kristan, bratranec čičaškega Katiline, se nahaja v kriminalni preiskavi radi oduštva in tihotapstva. (Kradel je živež slovenskim siromakom, ter skrivaj pošiljal Nemcem.

NUJNO! POMAGAJTE, SVOJI DOMOVINI! NUJNO!
Rožaki, Slovenci!

Komaj osvobojeni, komaj rojeni kakor narod, že imamo svojega Heroda, ki je nastavlil svoj morilni meč na naš vrat, da nas zadavi predno smo v resnici rojeni. Vse naše, lepo Jadransko morje nam hoče Italijan ukrasti in nas gospodarsko umoriti, narediti berače odvisne od Italijanske milosti.

Rožaki na noge! Zopet moramo poseči sami v boj! Zopet moramo vsi na noge! Protestiramo proti grdi propagandi, katero je razvila Italija po celi Ameriki, celo med vladnimi zastopniki, da bi preslepila Ameriko, da bi potrdil la narodni umor.

Na noge toraj! Protestirajmo!
Vsak rožak naj žrtvuje dva centa za rešitev svoje domovine!
Izstrižite ta le listek, ga podpisite in ga nam takoj nemudoma pošljite.

Prosimo Vas v imenu vaše ljube domovine, v imenu svojega naroda doma storite to!
Rožaki, Jugoslavija vas obupno prosi pomoči!
Mi bodemo te podpise dali našemu prijatelju senatorju, da jih predloži pred senatno zbornico.
Prosimo storite to nemudo ma!

Odbor za zunanjo politiko.

Washington, D. C.

Jaz podpisani s tem kar najodločneje protestiram proti Italijanski propagandi v tej deželi, ki hoče preslepiti in prevarati javno mnenje glede krivice, katero skuša Italija storiti Jugoslaviji, ko ji hoče vzeti Jadransko morje, ki je politično, narodno in zemljepisno Jugoslovensko, in Italijansko samo po krivici.

Amerika se ni nikdar potrdila kake krivice in prepričan sem, da tudi sedaj to Italijanska propaganda nikdar ne bode vspela, da bi zaslepila naš čut pravičnosti.

Jaz s tem prosim gospode tega odbora, naj vstavijo to sramotno propagando in naj trdno stoje na stališču pravičnosti. Nobeno vprašanje ni rešeno, dokler ni rešeno pravično. Ako bi ameriški narod potrdil to krivico, katero hoče Italija storiti, bi to pomenilo toliko kakor bi potrdil Herodovo dejanje proti nedolžnemu novorojenemu narodu. Premoč nikdar ne bode postala pravica.

To the Committee on Foreign Relations:

Washington, D. C.

I, the undersigned citizen of U. S., herewith most emphatically protest against the Italian propaganda in this country in order to blockmail and deceive public opinion regarding the injustice which Italy is trying to commit on the Jugoslovia by taking away from her the coast of the Adriatic which is politically, ethnographically, nationally Jugoslav, and Italian only by injustice, by persecution and by other unjust means. America never approved any injustice and I am sure the Italian propaganda will not succeed to blind our sense of justice.

So I herewith ask, gentlemen of this committee, to stop this shameful propaganda and to stand firmly on the ground of justice. A question is not settled until it is settled right. If American people would approve this injustice, which Italy is trying to commit on a newly born nation, this would mean approval of an act of a Herod against an innocent people. Might will never become right.

Name _____
Business _____
Address _____

POZOR! ROJAKI! POZOR!

Kadar rabite novo obušvalo se obrnite zanesljivo na mene ker imam v zalogi vsakovrstna obušvala za moške, ženske in otroke.

Popraviljam tudi stara obušvala (Shoe Repair) po najnižih cenah. Rojakom v Chicagi se toplotno priporočam.

JOHN VROSCS

2057 W. 22nd Street

CHICAGO, ILL.

ROJAKI - POZOR!

Po dolgi in težki borbi imate zopet priložnost HITRO in ZANESLJIVO pomagati svojem v stari domovini, ako pošljete denarno pomoč potom

EMIL KISS BANKE PO KABLU.

Neposredna zveza za Kranjsko, Štajersko, Spodnje Koroško, Istrijo, Primorsko, Dalmacijo, Hrvatsko, Slavonijo, Bosno in Hercegovino ter po našem posredovanju potom

PRVE HRVATSKE ŠTEDIONICE V ZAGREBU.

100 Kron	\$ 3.00
500 Kron	\$ 15.00
1000.00 Kron	\$ 30.00
5000.00 Kron	\$ 150.00
20.000.00	\$ 570.00
30.000.00	\$ 840.00
50.000.00	\$ 1375.00

Cez petdeset tisoč kron izvanredno znižana cena.

VSE DENARNE POŠILJATVE SO ZAJAMČENE!

Prodaja parobrodskih listkov v vse kraje Evrope.

Ne podajajte se na pot, dokler ne dobite od nas potrebnih navodil in nasvetov, ki se dajejo ustmeno ali pismeno BREZPLAČNO.

Bodite vedno oprezni in ne poskušajte kjersibodi, kadar pošiljate denar v stari kraj, temveč se vedno zaupno obrnite na staro in znano tvrdko, katera oskrbuje že nad 20 let denarne pošiljatve v vašo staro domovino, s katere potrebo je vsakdo zadovoljen in katere naslov je:

EMIL KISS, Bankir,

133 SECOND AVE., Cor. 8th St., NEW YORK, N. Y.

Vstanovljeno 1898.

Posluje pod državnim nadzorstvom.

Denar v staro domovino.

V stari kraj se more potovati... Potni listi se zopet lahko dobe. Vsak teden odpotuje jo eden ali več parnikov francoske družbe s starokrajskimi potniki. Tako odplujejo:

- 20. septembra parnik La Touraine
- 24. septembra parnik La Lorraine
- 4. oktobra parnik Niagara
- 8. oktobra parnik France
- 14. oktobra parnik Rochambau
- 16. oktobra parnik La Savoie
- 25. oktobra parnik La Touraine
- 25. oktobra parnik La Lorraine
- 4. novembra parnik France.

Za vsak parnik imamo nekaj kart naprodaj. Kdor ima potni list in hoče hitro odpotovati, naj pride na moj naslov pred odhodom parnika, s katerim hoče odpotovati.

Pošiljanje denarja.

Hitro, zanesljivo in poceni morem poslati denar v stari kraj, vsaka pošiljatev je zavarovana proti izgubi.

Cene Denarja.

100 Kron za	\$ 3.80
200 Kron za	\$ 5.50
500Kron za	\$ 13.00
1000 Kron za	\$ 25.00
5000 Kron za	\$125.00
10.000 Kron za	\$250.00

50. Lir	\$ 5.90
100 Lir	\$ 11.40
1000 Lir	\$110.00
500 Lir	\$ 55.00

Denar pošljite po Money order, po American Express Co. ali po bank draftu.

Potni listi.

Onim, ki sami nečejo imeti kakih sitnosti, preskrbim tudi potni list.

Leo Zakrajsek

70 --- 9th Ave. New York, N. Y.

Starokrajske novice.

K OSVOBOJENJU PREMJURJA

Ljubljana. O akciji, uvedeni za zasedanje Prekmurja je prejel Ljubljanski dopisni urad nastopno poročilo: Naša sicer tako tiha in molčeca Radgona je dne 10. avgusta popoldne nenadoma ozvelela. Po njenih ulicah so odmevali trdi koraki 36. (karlovskega) in 37. (lubljskega) pehotnega polka ter tretjega batalijona 45. (mariborskega) pehotnega polka. Sledil je dravski konjeniški polk in dolga vrsta alterierije: najprej dve brdski bateriji drinskega polka, druga in tretja havbična in prva mariborska poljska baterija. Potem so se pojavili naši zborni telefonisti brzojavnega batalijona, tren saniteta itd. Po zaslugi naših nad vse hvalevrednih železničarjev, ki so delali noč in dan, se je komaj v 24 urah zbrala vsa vojska. Dne 11. avgusta zvečer je bila Radgona prvo vojni tabornišče, kjer je vrvelo in vrščalo kakor v čebelnjaku. Tudi strokovnjak ni mogel opaziti, da se nekaj pripravljajo. Radovedno so legli Radgonci spat. Toda ko so se zjutraj zbudili, te vojske, ni bilo več v mestu. Bila je daleč v Prekmurju našim divnim toliko mučnem Prekmurju, cigar prebivalstvo nas je pričakovalo tako željno, in kamor je vleklo srce vsakega vojaka z nepremagljivo silo. Že na vse zgodaj so poleteli čili konji dravskih dragincev v prekmurška polja in po komaj peturnem pohodu od pol enakostih so zaplapolale v solncu svoje prve slovenske zastave na lepem slovenskem Prekmurju.

36. in 37. polk sta izvršila forsirane 30 do 40 km dolge marše v redu, ki vzbujajo občudovanje. Drinski brdski batalion sta takoj po izkrcanju iz vagonov nastopili in verno spremljevali svoje druge odločene. Se enkrat so se bratsko pozdravili Srbi, Hrvati in Slovenci tam, kamor jih je pozvala domovina. Prekmurci so sprejeli svoje brate osvoboditelje z nepopisnim navdušenjem. Praznično oblečeno zbrano ljudstvo je navdušeno pozdravljalo naše vojske. Ob pol enakosti je prišel general Smiljanec v Mursko Soboto, kjer je pozdravil čete, okoli katerih se je. Potem se je peljal preko vasi Mačkovec, Boreče v Lendovo, povsod povprašujoč po potrebah in željah prebivalstva, ki je mnogo pretrpele posledice nasilja boljševiške vlade. Boljševiki so Prekmurcem odvzeli skoraj vso govejo živino, bodisi potom rekviriranja, bodisi potom nasilnega kupovanja. Pri tem so plačali z belimi ktonami, za katere se ni mogla, kakor pravijo ljudje, piti niti igla. Prekmurci trpe veliko pomanjkanje soli, sladkorja, obleke, obuvala in tobaka. General jim je obljubil, da jim bodo na še oblasti takoj v vsem priskočile na pomoč.

JUGOSLOVANSKA VLADA.

Ljubljana. Uradno poročilo o položaju v Prekmurju ob 17 ur: Naša vojska je zavzela celo prekmurje v mejah, ki so bile določene od pariške konferencie. V Prekmurju vlada popolen mir. Železniški promet Čakovca Mursko Središče Spodnja Lendava je vpostavljen. Toliko časa, dokler se ne reši vprašanje denarja, ki ga je velika množica ponarejenega, ni dovoljeno nikomur v Prekmurju.

Naša meja v Prekmurju.

Ljubljana. Ozemlje Prekmurja, ki ga nam je difinitivno priznala mirovna konferenca in ki je bilo te dni zasledeno od naših čet, je obseženo v sledečih mejah: (kar ta 1: 200000 srbsko izdanje): Izliv Krke v Muro, kota 295, 328, 187, potok Kebele do sela Porda sinei, kota 295, 255, 291, 319, (Katerina), 404 (Srečni) točka na 2 km vzhodno od Sela Tanke, kjer se bodo stikale meje Avstrije, Madžarske in Jugoslavije; od te točke proti zapadu črta, katere se bo do

ki z delavstvom. Čudim sene, ce noben delavec ne ostane dolgo pri njem. Pri sprejemu obljubi g. Ranžinger za 10 urno dnevno delo 20 kron, koncem tedna pa kratkopolno izplača dnevno le 15 K. Poleg tega pa svoje delavce venomer pri ganja, kot kakšen valpet in zahteva od njih naravnost nečloveške moči — pri izlaganju nad 200 kg težkih zabojev sem videl le tri delavce. Dne 11. t. m. popoldne pa je moral en sam delavec tekom 5 ur izprazniti cel železniški voz, v katerem je bilo poleg drugega tudi več nad 200 kg težkih zabojev. In ko je popolnoma utrujeno delavstvo vendar dokončalo do 6. ure in se napravilo k večerji, jih g. Ranžinger poklical nazaj, ter jim ukazal spraviti iz skladišča na rampo še 20 težkih zabojev s papirjem. G. Ranžinger naj se zaveda, da so časi avstrijskega stotništva minuli in da pri njem uslužbeni delavci niso njegovi rekruti.

ŠKANDAL.

V januarju tega leta so bile v okrajnem glavarstvu v Mariboru na obmejni postaji v Spilju nastajale tri gospodinje v svrhu kontrole žensk-potnic. To požitvočno in in nepriljetno ali iz državnih interesov potrebno službo izvršuje še danes. Službeni položaj teh organov še danes ni razjasnen. Kot plačilo za njihov trud jim je bil okrajni glavar v Mariboru obljubil, da dobijo dnevno deset kron, poleg tega pa se jim bo plačalo stanovanje in hrana. Rezultat te službene pogodbe je ta, da te uslužbenke do danes in do preteku več kot pol leta niso do bile niti vinarja od obljubljenega plačila. Sedaj neznani njihov gospodar dolguje za njihovo hrano od aprila dalje raznim upnikom karlovskega pešpolka, ki je zamenil prvega v Spilju menaže finančne straže, g. Kašlju in uradniški menaži v Spilju večje ali manjše zneske, vrhu tega pa še železnični stroške in urgence v Mariboru in v Ljubljani niso ničesar pomagale in so ti organi odvisni od milostine svojih sorodnikov, ker druggače bi morale hoditi bose. Tako toraj skrbijo uradi deželne vlade v Ljubljani za svoje uslužbenke.

Vprašamo toraj deželno vlado, ali ji je znan ta javen škandal; kakšne korake misli podvzeti, da se resni čas tem gospodinjam, plačajo za njihovi javni dolgovi, one pa da dobijo zaslužno plačilo.

Kako občujejo Italijani z istrskimi "Romuni".

Trst. Poslane so nambile sledeče orste: Društvo "Trento-Trieste" je priredilo med istrskimi "Romuni" propagandno predavanje, kjer je govoril 7. t. m. znani Babudri v "italijansko-slovenskem narečju", renegat Urbana pa v hrvaškem jeziku. Čudni so ti "Romuni" katerim morajo govoriti Italijani v hrvaškem jeziku, da jih razumejo!

Italijanski učiteljski tečaj za slovensko učiteljstvo.

Trst. "Ossevatore" piše: V kratkem se otvorijo v Florenči polletni učiteljski tečaj za učiteljstvo slovenskih sol v zaslednem ozemlju. Učitelji in učiteljice mestnih ljudskih sol s slovenskim učnim jezikom se pozivajo, naj se javijo v učiteljskem oddelku mestne pisarne.

Priloge! Nemčursko podjetje Ranžingerjevo v Ljubljani vsem zavednim Slovincem najto pleje priporočamo, ker vsled človekoljubnega postopanja s svojimi uslužbenici to na vsak način za služi. Večkrat imam priliko opazovati, kako se ravna pri tej tvrt-

Nepoznana junakinja na Frangoskem.

R. J. A. P.

Jack je žalostno gledal pred se; v negotovih presledkih je nerazumno deval svačico v usta. Bil je pri vojaki na Frangoskem in je videl že veliko bojev in je že večkrat gledal smrti naravnost v oči. Ni ga bilo strah, ko je gledal, kako so možje umirali okrog njega. Predčerašnjim je prišlo pismo za njega iz Združenih Držav: povedalo mu je, da muje umrila mati. To je pa drugače! Smrt nima več tolažbe za njega. Katoličan ni bil. Njegova edina misel je bila, da ne bo več gledal drugega obličja, katero ga je toliko krat ojunacilo in ga navdušilo za lepe misli, ko je bil še deček. Dom bo samotn, brez njene prisotnosti, ko se vrne.

Da, cel svet, posebno že njegova vojaška okolica, se mu je zdela pusta in prazna.

Razdeljena vas na Frangoskem ga je obdala. Njene hiše so bile tako razstreljene, da niti ena ostala. Dolga ulica, katere je držala skozi celo vas, je bila pokrita s podrtijami. Okrog vasi so bila polja, preprežena z grički zemlje, odmetane iz zakopov. Gorak pomladanski dan bi bil naravno ogrel srce marsikaterega mladeniča; toda, ko se je Jack ozrl po zakopih in čul jasen ptičji glas oznanjaajoč prihajoco pomlad, ni zacutil nikakega veselja v svojem srcu.

Nad glavo sta letela dva žrakoplova in se previdno ogibala topov, s katerimi je na nje meril sovražnik. Znamenje, top zagrmil in eden izmed žrakoplovov zletel na fronto in prihitel nazaj z važno novico, katero sporoči poveljnikom po brežičnem brzojavu.

Vse to je Jack gledal brez zanimanja, saj je videl podobne stvari brezštevlnokrat. Naposled vstane in zažene stran svačico. Nekoliko stran je bila za silo pri-

ne.

Dobra sladkorna letina na Češkem

Praga. "Narodny listi" poročajo: Stanje sladkorne pese je ugodno. Ako bo premožno pravočasno na razpolago, se more računati s šest in tri četrt milijonov meterskih stotov rafiniranega sladkorja, od katerega pride v poštev dve tretjini za izvoz.

Kaj so delali Madžari na Slovaškem.

Praga. "Narodni Politika" poroča, da so med svojim vpadom na Slovaško vodili s seboj pse, ki so jih ščevali na otroke. Število žrtev znaša v praškem Pasteurjevem zavodu 200 otrok.

Belgrajska "Politika" začne s 1. septembrom zopet izhajati. Izdajal jo bo dr. Ribnikar.

Nemško-koroški mogotci ostanejo v Špitalu. Nemški mogotci, ki so se po odhodu naših čet vrnili v Celovec, so že zopet odšli nazaj v Špital in od tam izdali oklice, da ostanejo do nadaljnjega s celo vlado in s svojimi narodnimi sveti v Špitalu.

njen obraz postane sočuten. "Vem kako se počutiš. Zaučaj v Boga! Nekoč jo boš zopet videl v nebesih."

"Mislite!" jo je vprašal z neverjetnim glasom.

"Ali ne zaučaj v ljubečega Boga?" je vprašala in oči so se ji široko odprle vsled začudenja.

"Včasih," je bil odgovor. "Nem, če res čuje nad nami dobri Bog. Vse to trpljenje, krvoprelitje in smrt se ne strinja z ljubečim Bogom."

"Gospod!" je vzkliknila in žalostna poteza se ji je prikazala na obrazu. "Ne razumeš. Vse težave so skrivni blagoslov." Po njih spoznamo ničevost vsega na svetu in dvignimo svojo dušo do stvari, ki ostanejo. Vem, kaj se pravi trpeti in zahvaljujem Boga za vse križe, katere mi je poslal. V križih sem podobnejša Mariji. Ali ne mislite, da Bog bolj ljubi svojo mater, kakor koga drugega? Vendar je dopustil da je trpela, ko ga je gledala umirati na križu, kakor razbojnika. Če bi bil katoličan, bi ti velela poklekni pred to podobo Marijino in jo prosil, naj te nauči, kako imenitno je trpeti za Kristusa. Ali te naj naučim molititi?"

V svoji navdušenosti je položila roko na njegovo ramo in ga mlo gledala, kakor bi bil njen sin.

"Ali boste prosili mater božjo za mene?" jo je prosil z otroško priprostostjo.

Mamica je bila vesela te prošnje in oči so ji zažarele.

"Bog je dober," je mrmrala. "Potolžil te bo v tvoji žalosti, ko ti ne bo pomagala nobena druga stvar."

V tem trenutku sta se ozrla proti oknu, kjer se je pokazala senca. Ko se obrneta proti vratom, za gledata pismo. Njegove besede so bile resne in uradne in hitro je odšel. Sprejela je pismo in se čudila, ker francoški pismošiški so vljudni. Ko gleda zavitek, se ji pokažejo na obrazu čudne poteze. Njen obraz je podoben obrazu ranjene živali. Pocaši odpre pismo. Ta žalosten pogledom se ozre na njega. Ta pogled je izdajal leta ljubezni, potrepljivega trpljenja in upanja, ko je rekla: "Gospod, ta je peti."

Tu se je obrnila k kipu Preblazne, pred katerim je gorela majala luč, in se prekrižala.

"Vi katoličani imate tako vero," je vzdihnil Jack. "Jaz pa ne morem biti vesel ob misli na smrt. Ravnokar sem dobil novice od doma, da mi je mati umrla in to me dela žalostnega."

Ni se mogel vzdržati solz, ki so mu silile v oči.

"Ubogi dečko," pravi žena in

Med tem je vojak sedel nem in premišljeval, kako bi jo potolazil, toda prava beseda mu ni prišla na um. Čez nekaj časa je dvignila pogled proti nebu in tiho molila. Počasi je stopila k Marijinemu kipu, pokleknila in globoko sklonila glavo. Gledal jo je, razumel in spoznal. Molila je k blaženi materi, naj prevzame njeno mesto v nebesih, dokler sama ne pride v nebesa, kadar bo božja volja. Nekaj časa jo je Jack opazoval s svetim strahom. Nekaj ga je vleklo k njej. Sel je in pokleknil ob njeni strani in molil, molil, kakor nikoli prej. Njegovo dušo je napolnila tolažba.

Preteklo je kakih pet minut. Vzdihi žalostne matere so pojenjajali; obrnila se je in naslonila na njegovo ramo. Ko je dvignila svoj pogled, se je nasmešnila. Bil je podoben otroškemu nasmehu; toda pri tej trpeti osebi je bil nasmehek zmagave. Temu vojaku je bil odgovor božji na njeno molitev.

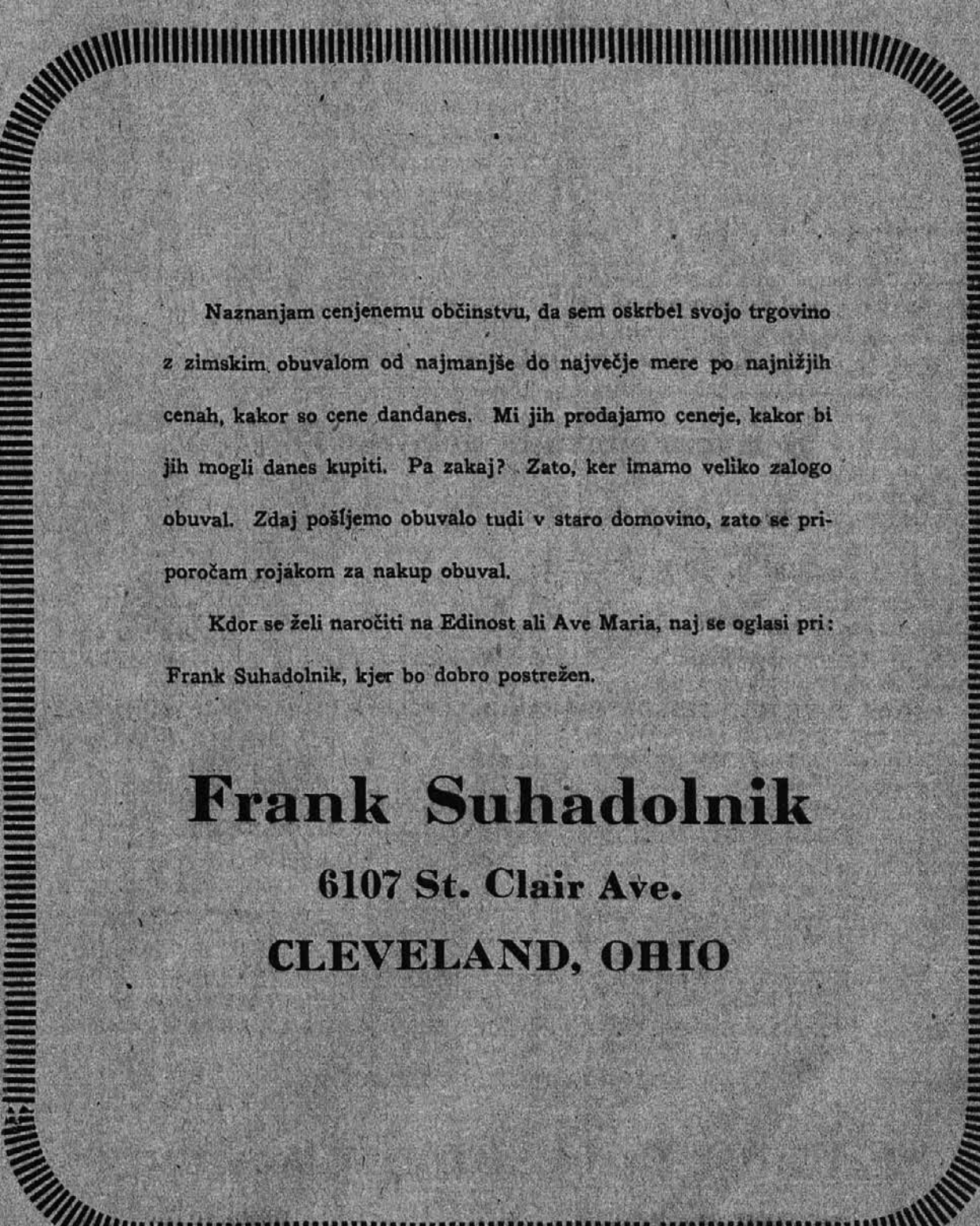
"Za Boga in Francijo," je mrmrala. Se en vzdih, ki je kazal upanje in nasmehek se je razširil po celem obrazu. Jack se ni nikoli videl, kaj tako spodbujajočega. Med podrtijami, v lakoti, v vedni nevarnosti, brez posestva, ob novici, da je padel lna bojujem polju njen peti sin in — nasmehek. V tem nasmehu se je pokazala odločnost in moč, da hoče še živeti in se smejati — vse za Boga. To je junakinja, o kateri pa svet najbrž ne bo ničesar slišal.

"Naučite me vaše vere, mati, ali hočete? Prepričan sem, da mora biti ta vera prava, katere nauči človeka tako prenašati svoje težave. Tudi jaz hočem postati katoličan."

Vojak je vstal in vzel malo, suhe roke v svoje. Cela njegova duša je gledala iz njegovih oči v njene.

"Hvala Bogu!" je rekla. "Vidiš, kako je Bog dal, da je solnce posijalo na tvoje žalostno stanje. Gotovo, sin moj. Pridi jutri. Duhovnik bo tukaj."

Segla sta si v roke in se ločila. Vrnila se je k podobni in molila, gotovo v zahvalo, da se je zopet ena ovčica vrnila k pravi čedi. Jack je odšel iz male hiše popolnoma spremenjen. Sedaj je vedel, kaj se pravi upati, verovati; božja milost je napolnjevala njegovo dušo in veseljem.

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem oskrbel svojo trgovino z zimskim obuvalom od najmanjše do največje mere po najnižjih cenah, kakor so cene dandanes. Mi jih prodajamo ceneje, kakor bi jih mogli danes kupiti. Pa zakaj? Zato, ker imamo veliko zalogo obuval. Zdaj pošljemo obuvalo tudi v staro domovino, zato se priporočam rojakom za nakup obuval.

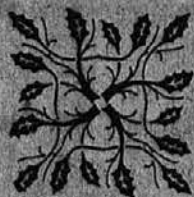
Kdor se želi naročiti na Edinost ali Ave Maria, naj se oglasi pri: Frank Suhadolnik, kjer bo dobro postrežen.

Frank Suhadolnik

6107 St. Clair Ave.

CLEVELAND, OHIO

Pozor! Slovenci! Pozor!

Na prodaj v sredini slovenske nasebine je dobro idoča grocerija, sladšcice, tobak, cigare in šolske potrebščine. Katerega rojakov veseli naj se obrne na upravništvo Edinosti, 1847 W. 22nd St. Na prodaj je po nizki ceni radi boleznin.

KRIŽARJI

ZGODOVINSKI ROMAN V ŠTIRIH DELIH

Spisal: H. SIENKIEWICH Poslovenil: PODRAVSKI

(Dalje.)

Vsekakor pa se je zmotil v svojem računu, kajti zadržali sta jih razvođeneli reki Nera in Zzura. Ne dosepeši še k Lenčiči, so bili prisiljeni cele štiri dneve ostati v prazni krčmi, iz katere je zbežal njen lastnik iz strahu pred povodnjijo. Cesta, ki je držala od krčme v mesto, je bila res narejena po kladah in panjih, vendar pa je bila semtertje povsem vdrt v močvirje. Matijev oroženosec, Vit, ki je bil rojen v tej krajini, je čul res o neki poti skozi gozd, vsekakor pa se je bal peljati jih po tej poti, ker je verjel, da so imeli v konjiškem moevirju nečisti duhovi svoje brloge. Najzlobnejši je bil strašni Borut, ki je zapeljal rad ljudi na nevarna mesta in jih potem rešil le za ceno njihove duše.

Krčma sama tudi ni bila na dobrem glasu, in dasi so vozili popotniki v onih časih živeč s seboj ter se niso bali gladu, vendar jih je navdajalo bivanje v takih prostorih z nemirrom.

Po noči so čuli nekako praskanje po strehi, a časih je celo nekaj trkalo po oknih in durih. Jagjenka in Setjehona, ki sta spali v čumnatu tesno poleg velike sobe, sta čuli že v temi nekaj odmev drobnih nog po stropu, da tudi po steni. Toda tega se nista preveč bali, ker sta bili doma privajeni na "škratelje", katerim so morali dajati na Zihovo povelje sedaj pa sedaj hrane, in kateri po tedanjem splošnem mnenju niso bili zlobni, ako so jih pustili ljudje na miru. Toda neko noč se je razlegalo v bližnji goščavi grozno in nenavadno rjovenje in naslednjega dne so našli ogromno sled v blatu. Utelgnil je to biti tur ali zuber, toda Vit jih je zagotavljal, da je to Borut, kateri, dasi se pojavlja v lovski podobi, ima vendar namesto škorenj kopita. Obuvalo v katerem se prikazuje med ljudmi, namreč vsled varnosti sezuje v močvirju.

Ko je Matija slišal, da si je Boruta mogoče pridobiti z dobro pijačo, je premišljeval ves dan, ali bi ne bilo pregrešno, skleniti s tem hudim duhom prijateljstvo, ter se je glede tega šel posvetovati z Jagjenko.

"Obesil bi mu čez noč v volovskem mehuru vina ali medicine na plot," je dejal, "in ako bi po noči kdo izpil vino, pa bi vsaj vedeli, da nekdo kolovratil naokrog."

"Samo, da bi s tem ne žalili nebeških močij," odvrne deklica, "kajti sedaj potrebujemo božjega blagoslova, da moremo Zbišku pomagati."

"Tega se tudi jaz bojim, toda mislim si, da medica še ni duša. Duše ne dam, toda kaj znači nebeškim močem jeden volovski mehur medicine!"

Na to poniža svoj glas ter doda:

"Navada je, da pogosti plemič plemiča, ko bi bil tudi največji potepuh, in ljudje pravijo, da je tudi on plemič."

"Kdo?" vpraša Jagjenka.

"Nocem izreci nečistega imena."

In ta večer je Matija zares obesil na plot velik volovski mehur, v kakoršnih so takrat navadno vozili s seboj pijačo, in v jutro se je pokazalo, da je bil mehur prazen do dna.

Ceh se je nasmehal res nekako čudno, ko so se o tem pomenkovali, vendar nihče ni opazil tega, in Matija se je razveselil v svoji duži, ker je upal, da ne naleti na nikake ovire, ko bo primoran potovati čez močvirje.

Pred vsem drugim pa je bilo treba izvedeti, ali se res nahaja kaka pot skozi gozd. To je bilo lahko mogoče, ker zemlja, pokrita s koreninami debel in grmičja, se v pomladi ni mogla razmočiti tako silno kakor na polju. Vsekakor pa se je Vit, ki je bil iz tega kraja doma ter bi imel ta namen najbolje izvesti, jel že pri samem spominu na to križati in kričati: "Ako me tudi ubijete, gospod, vendar ne grem!" Zaman so mu pojasnovali, da po dnevu nečisti duhovi nimajo moči. Matija je hotel iti sam, končno pa je obveljal sklep, da pojde Glavač, ki je bil kaj pogumen mladenič in kateri se je rad pobahal s svogo drznostjo pred ljudmi, zlasti pred deklicami.

Odšel je že ob svitu in vsi so pričakovali, da se že o polдне

vrne; ker ga pa ni bilo, so se jeli vsi vznemirjati. Zaman je družina tudi popoldne poslušala in gledala proti gozdu.

Vit je samo mahal z roko. "On se ne vrne," je dejal, "ako pa se vrne, gorje nam, ker pride spremenjen v volkodlaka z voljšjo glavo."

Ko so ljudje to slišali, so se vsi jako bali; celo Matija sam je bil zelo vznemirjen. Jagjenka se je vsaki hip obračala proti gozdu in delala križe, Anica Setjehovna pa je vsaki hip segla po svojem predpasniku, ker pa ni našla ničesar, s čemur bi si mogla zakriti oči, jih je zakrivala s prsti, katee je imela vse mokre od solz.

Vendar o mraku, ko se je solnce že nagibalo k zatonu, se je vrnil Ceh, in sicer ne sam, marveč z nekakim človeškim bitjem, katero je gnal na vrvi privezano pred seboj. Vsi so ga z radostnimi klici pozdravili, pa tudi takoj umolknil, ko so zagledali ono spako, ki je bila majhna, kosmata, črna in vsa ogrnena z voljšimi kožami.

"V imenu Očeta in Sina, kako spako si nam pripeljal?" zakliče Matija.

"Eh," odvrne oroženosec, "meni je rekli, da je človek in ogljar, toda ne vem, ali je to res."

"Oj, to ni človek!" se oglasi Vit.

Toda Matija mu zapove, naj molči; na to jame pozorno ogledovati zvezano bitje, a potem nakrat reče:

"Prekrižaj se, takoj se mi prekrižaj!"

"Hvaljen bodi Jezus Kristus!" zakliče jetnik in se urno prekriža; na to se globoko oddahne ter zaupljivo pogleda navzgor. Čez kratko ponovi:

"Hvaljen bodi Jezus Kristus! kajti nisem vedel, ali se nahajam v krščanskih ali zlodjevih rokah. O Jesus!"

"Ne boj se! Nahajaš se med kristjani, ki radi slušajo sveto mašo. Kdo si?"

"Ogljar, gospod, ogljar! Sedem nas je v kolibi z ženami in otroki."

Kako daleč od tod?"

"Približno za tisoč korakov."

Po kateri poti hodite v mesto?"

"Imamo svojo pot ob zlodjevi dolini."

"Ob zlodjevi? Prekrižaj se še enkrat!"

"V imenu Očeta, Sina in svetega Duha. Amen."

"Prav. Ali je mogoče priti naprej z vozom po tej poti?"

"Sedaj je povsod mokrotno, toda ondi ni tako, kakor na cesti, ker po dolini pihava veter in suši blato. Samo tezavno je priti do Bude, toda jaz poznam gozd ter vas tjakaj pospremem."

"Ali nas pospremiš za groš ali za dva?"

Ogljar je radostno privolil. Izprosil si je že pol hleba kruha, ker ga v gozdu že davno niso videli, dasi niso umirali gladu. Sklenili so, da pojdejo jutri zarano, ker potovati po noči ni bilo dobro.

O Borutu je pripovedoval ogljar, da časih grozno "hrumi" po gozdu, da pa ne dela krivice niti popotnikom, niti drugim ljudem, marveč da preganja le druge zlodje po goščavi. Pač pa ni dobro sročati ga po noči, zlasti ako je bil človek pijan. Po dnevu, in če je človek trezen, se ga ni treba bati.

"Toda ti si se vendarle bal?"

"Ker me je pograbil ta vitez nakrat tako močno, da sem si mislil, da ni človek."

Jagjenka se je jela smejeti, ker so smatrali ogljarja vsi za nekaj ne istega, on pa je zopet njih smatral za ne iste duhove. Anica Setjehovna se je smejala ob enem z njo, Matija pa je rekel:

"Še se ti niso posušile trepalnice od joka za Čehom, pa že smeješ?"

Ceh pogleda njeno zardelo lice in vidi, da ima trepalnice še mokre, vpraša:

"Ali ste se jokali za menoj?"

"Ej ne!" odvrne deklica. "Samo bala sem se, in to je vse."

"Saj ste plemkinja ter bi se morala tega sramovati. Vaša gospodinja ni tako bojazljiva. Kaj se vam je moglo tu pripetiti po dnevu in med ljudmi?"

"Meni ničesar — toda vam?"

"Toda poprej ste rekli, da se niste jokali za menoj."

"Nisem se jokala za vami."

"Torej zakaj?"

"Iz strahu."

"In sedaj se ne bojite?"

"Ne."

"A to zakaj?"

"Ker ste se vrnili."

Na te besede jo Čeh hvaležno pogleda, se nasmeje ter reče:

"Res, na ta način bi se mogla pričakati do jutra. Jako zviti ste!"

Toda njej se je moglo reči poprej vse drugo, samo to ne, da je zvita. Glavač, bistroumen človek, je to dobro vedel, vedel je takisto, da mu je deklica vsaki dan bolj naklonjena. On sam je sicer ljubil Jagjenka, toda brez nade, kakor pjdložnik ljubi hčerko svojega kralja.

Med tem ga je potovanje čimdalje bolj zblíževalo z Anico. Ker pa bil vročekreven mladenič, so mu zagomazeli kar mravljinici po hrbtu, ko je pogledal njene jasne oči, njene plave lase, ki niso hotele ostati pod mrežico, na mično njeno postavo ter mične kakor iz kamena izklesane noge, ki so objemale njenega vranca. In ni se mogel premagati, da je ne bi večkrat in čimdalje pozornejše ogledoval ter si pri tem nehote mislil, kako težavno bi bilo ubraniti se skušnjavi, ako bi se zlodaj spremenil v tako postavo. Anica je bila deek, sladek kakor med, a pri tem poslušna, smehljajoca; veselo je zrla v sveč kakor vrabec na strehi.

Včasih so prihajale čudne misli Glavaču v glavo. Nekoč, ko sta nekoliko zaostala za drugimi, se obrne on nakrat k njej ter jej reče:

"Glejte, tako jezdim tu poleg vas, kakor volk poleg jagnjeta."

A njej so se zasvetili zobje od iskrenega smeha.

"Ali bi me Vi hoteli snesti?" ga vpraša.

"Da s kostmi vred."

In pogleda jo s takim pogledom, da je na mah vsa zardela. Na to sta oba molčala dlje časa. Sreča so jima močno vtrpala; njemu od želje, njej pa od nekake sladke težnje in bojazni.

Čehova želja je postajala čimdalje večja in večja, in ko je dejal, da gre na Anico, kakor volk na jagnje, je govoril resnico. Še le ta večer, ko je zagledal njene od joka vlažne trepalnice, se je omečalo v njem srce. On je razvidel, da je ona dobra, ljubka in nekako njegova, in ker je bil tudi sam nežne in vitežke narave, se ji ni porgljivo smejal, ko je zagledal njene solze, marveč jel še čimdalje bolj dvorjaniti. Ob enem je postal tudi mnogo zgovornejši in dasi je še nekako plaho stregel deklici pri večerji, je delal to vendar že druga če, in vrhu tega jej je dvorjanil tako, kakor mora plemiški oroženosec dvorjaniti plemkinji.

Stari Matija je to zapazil, navzlic temu, da je imel v mislih obnašanje, katerega se je moral brez dvoma naučiti od Zbiška na mazoveškem dvoru.

(DALJE PHIRODN—IOA)

Čedno popravim stare čevlje

FRANK JELINEK,

TRGOVINA Z MODNIMI CEVLJI.

1755 West 21st Street Chicago, Ill.

blizu Wood Street-a.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Nered ledic

se ne sme nikdar prezreti, kajti taka zanemarjenost lahko konča slučajno z dolgotrajnimi boleznimi in sitnostjo, ki se zelo težko zdrave. Vsed tega ne odlašajte. Bodite sigurni, da jih popravite takoj v zdravcu nereda. Vzemite

Severa's

Kidney and Liver Remedy

(Severovo Zdravilo za obisti in jetra) za zdravljenje takih bolezni kot vnetje ledic ali mehurja, zastajanje vode ali goste urine, trpljenje pri urinaolji ali v slučaju kislega želodca, oteklih nog in bolečin v križu, ki izhajajo iz bolnih ledic. Na prodaj v vseh lekarnah. Cena 75c in 50c davka, ali \$1.25 in 6c davka.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

NAPRODAJ

več dobrih poslopij ali jih pa zamenjam. Ako imate staro hišo ali farmo in hočete imeti kaj boljšega, tedaj se oglasite pri meni, Jaz jo bom, ali kupil, ali prodal, ali zamenjal.

W. DZIEDZIC

Posestva, posojila in zavarovalnica.

2051 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Telefon: Canal 2138

Posojilo na zadolžnice.

EMIL A. BASENER

JAVNI NOTAR.

Moj posel je: Prodajanje posestev, posojila in zavarovalnina.

2116 W. 22nd St., Chicago, Ill.

AVE MARIA

Katoliški list za Slovence v Ameriki.

Izhaja vsako drugo soboto.

Izdajajo ga oo. frančiškani. Zatoraj se prav toplo priporočamo rojakom, da se naročajo na list, brez katerega bi ne smela biti nobena katoliška hiša in družina v Ameriki. Cena listu za 1 leto \$2.00 za pol leta \$1.00, za četrto leta \$0.50. Naroča se pri;

"AVE MARIA"

1852 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

Delavci Podpirajte delavsko Podjetje!

MI POŠILJAMO DENAR DOMOV

CENEJE KO NAJCENJŠI

100 Kron\$3.00
1000 Kron\$25.00

AKO BI CENE MED TEM ČASOM PADLE, PADLE BODO SEVEDA TUDI NAŠE

CENE.

POSREDUJEMO TUDI ZA PAROBRODNE LISTKE, KDOR ŽELI POTOVATI V STARO DOMOVINO, NAJ SE OBRNE NA NAS

Slovenski delavci! Naše podjetje je združnodelavsko podjetje. Sami delavci smo ga vstanovili za se, slovensko delavstvo. VSAK POŠTEN DELAVEC SE NAM LAHKO PRIDRUŽI KOT SOLASTNIK IN DELNIČAR.

Edinost Publishing Company

1847 WEST 22nd STREET

CHICAGO, ILL.

POZOR! ROJAKI! POZOR!

Kadar rabite novo obleko ali zimsko suktnjo, obrnite se zanesljivo na mene ker imam večletno skušnjo v svoji stroki. Popravljam, čistim in barvam tudi ženske obleke. Razprodajam tudi možko obleko, srajce, ovratnice in vse, kar spada k moški opravi. Vsako delo je zajamčeno, za običen obisk se priporoča občinstvu.

John Fabian

1932 W. 22nd St.,
Chicago, Ill.